

emcdda.europa.eu

ΠΕΡΙΛΗΨΗ – ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟ ΘΕΜΑ:

Τάσεις όσον αφορά στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη

Ευρωπαϊκό Κέντρο Παρακολούθησης Ναρκωτικών και Τοξικομανίας Απαγόρευση δημοσίευσης έως τις: 00:00 ΩΚΕ — 24.06.2010

Εισαγωγή

Στο παρόν «Επιλεγμένο θέμα» σκιαγραφείται η κατάσταση που επικρατεί επί του παρόντος στην Ευρώπη όσον αφορά στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών. Η έκθεση βασίζεται ουσιαστικά σε δύο ερωτήματα: Ποιος ο επιπολασμός και ποιες οι τάσεις όσον αφορά στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη σήμερα; Ποιες μεθόδους πρόληψης ή μείωσης του συγκεκριμένου τρόπου χρήσης των ναρκωτικών και των συναφών βλαβών εφαρμόζουν οι ευρωπαϊκές χώρες;

Για την εκτίμηση του επιπολασμού και των τάσεων όσον αφορά στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη αναλύονται στοιχεία από διάφορες πηγές. Από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία προκύπτει ότι η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών παραμένει στάσιμη ή μειώνεται στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Μέτρα, όπως η θεραπεία υποκατάστασης των οπιοειδών και τα προγράμματα διανομής βελονών και συρίγγων, τα οποία αποσκοπούν στον περιορισμό των βλαβών που προκαλεί η ενέσιμη χρήση, εφαρμόζονται πλέον στην πλειονότητα των ατόμων που τα έχουν ανάγκη.

Εκτίμηση του επιπολασμού

- Βάσει των διαθέσιμων εθνικών στοιχείων από 14 χώρες, οι χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών κυμαίνονται σε λιγότερους από έναν έως 15 ανά χίλιους κατοίκους ηλικίας 15-64 ετών, γεγονός που υποδηλώνει σημαντικές διαφορές επιπολασμού μεταξύ των χωρών.
- Για τα δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ που διαθέτουν εκτιμήσεις σχετικά με τον επιπολασμό, ο σταθμισμένος μέσος όρος είναι περίπου 2,5 χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών ανά χίλιους κατοίκους ηλικίας 15–64 ετών. Η αναλογία αυτή, αντιστοιχεί σε 750.000 έως 1.000.000 ενεργούς χρήστες ενέσιμων ναρκωτικών σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Πέντε χώρες ήταν σε θέση να δώσουν στοιχεία για την αξιολόγηση των τάσεων επιπολασμού όσον αφορά στην ενέσιμη χρήση ναρκωτικών κατά την περίοδο 2002–2007. Αν και παρατηρήθηκαν πτωτικές τάσεις στις τρεις από τις εν λόγω χώρες, μόνο στο **Ηνωμένο Βασίλειο** η αλλαγή ήταν στατιστικά σημαντική.

Χρήστες ναρκωτικών στη θεραπεία

- Είκοσι έξι ευρωπαϊκές χώρες παρείχαν στοιχεία για τους χρήστες ναρκωτικών που αιτήθηκαν θεραπείας το 2007. Τα στοιχεία για τους χρήστες που ξεκίνησαν θεραπεία απεξάρτησης δεν είναι ενδεχομένως αντιπροσωπευτικά του συνολικού πληθυσμού που παρακολουθεί προγράμματα απεξάρτησης.
- Το ένα τρίτο (33 %) όλων των χρηστών που ξεκίνησαν θεραπεία απεξάρτησης το 2007 αναφέρουν την ενέσιμη χρήση ως τον συνήθη τρόπο λήψης της κύριας ουσίας κατάχρησης. Οι χρήστες που συνήθως λαμβάνουν ενδοβλέβια την κύρια ουσία κατάχρησης, κυμαίνονται σε ποσοστό μικρότερο του 2% στις **Κάτω Χώρες** έως 93% στη **Λιθουανία**.
- Περίπου το ένα τέταρτο των χρηστών που παρακολουθούν προγράμματα απεξάρτησης αναφέρουν ότι έκαναν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στο παρελθόν, αλλά πλέον όχι. Ως εκ τούτου, περίπου το 60% των χρηστών που παρακολουθούν προγράμματα απεξάρτησης κάνουν επί του παρόντος ή έχουν κάνει στο

EL — Απαγόρευση δημοσίευσης έως τις: 00:00 ΩΚΕ — 24.06.2010

παρελθόν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών.

- Η ενέσιμη χρήση ναρκωτικών στην Ευρώπη συνδέεται ως επί το πλείστον με τη χρήση οπιοειδών. Κατά μέσο όρο, το 45 % των χρηστών που ξεκινούν θεραπεία απεξάρτησης από τα οπιοειδή (κύρια ουσία κατάχρησης) αναφέρουν ότι κάνουν ενέσιμη χρήση. Μεταξύ των χρηστών που κάνουν κατά κύριο λόγο χρήση κοκαΐνης, το 8% αναφέρει ότι κάνει ενέσιμη χρήση. Στις χώρες όπου οι χρήστες αμφεταμινών αποτελούν την πλειοψηφία ανάμεσα σε όλους τους χρήστες, το 41 % έως 83 % των χρηστών με κύρια ουσία κατάχρησης τις αμφεταμίνες (**Φινλανδία, Σουηδία**) ή τις μεθαμφεταμίνες (**Τσεχική Δημοκρατία, Σλοβακία**) αναφέρουν ότι συνήθως κάνουν ενέσιμη χρήση.
- Κατά την περίοδο 2002–2007, το ποσοστό των ενέσιμων χρηστών που ξεκίνησαν για πρώτη φορά θεραπεία απεξάρτησης από τα οπιοειδή, την κοκαΐνη ή τις αμφεταμίνες, σημείωσε μείωση στις περισσότερες χώρες.
- Από τα στοιχεία για τους χρήστες που ξεκίνησαν θεραπεία απεξάρτησης για πρώτη φορά κατά την περίοδο 2002–2007 προκύπτει πτωτική τάση της ενέσιμης χρήσης κοκαΐνης (ως κύρια ουσία κατάχρησης), ενώ σταθερή παραμένει η ενέσιμη χρήση αμφεταμινών.

Ενέσιμη χρήση στη φυλακή

- Το 6 % έως 38 % των κρατουμένων, ανάλογα με τη χώρα, αναφέρουν ότι δεν έκαναν ποτέ ενέσιμη χρήση ναρκωτικών ουσιών. Το 1 % έως 31 % των κρατουμένων αναφέρουν ότι κάνουν ενέσιμη χρήση στη φυλακή.

Στοιχεία για τα λοιμώδη νοσήματα

- Από τον έλεγχο για λοιμώδη νοσήματα μεταξύ των χρηστών που κάνουν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών προκύπτουν υψηλά ποσοστά χρηστών που κάνουν ενέσιμη χρήση λιγότερο από δύο χρόνια σε ορισμένες χώρες, γεγονός που υποδηλώνει αύξηση των ατόμων που άρχισαν πρόσφατα να κάνουν χρήση, και υψηλά ποσοστά ενδοφλέβιων χρηστών κάτω των 25 ετών σε ορισμένες χώρες.
- Στα κράτη μέλη της ΕΕ, τα ποσοστά των αναφερόμενων νεοδιαγνωσθέντων κρουσμάτων του ιού HIV μεταξύ των χρηστών που κάνουν ενέσιμη χρήση ναρκωτικών διατηρούνται κατά κύριο λόγο σε σταθερά και χαμηλά επίπεδα ή παρουσιάζουν πτωτική τάση.
- Στις χώρες που γειτνιάζουν με την Ευρωπαϊκή Ένωση, η αύξηση των ποσοστών των αναφερόμενων κρουσμάτων HIV λόγω της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών υποδηλώνει υψηλά επίπεδα συνεχιζόμενης μετάδοσης.

Τάσεις όσον αφορά στους θανάτους λόγω ναρκωτικών στην Ευρώπη

- Η ενέσιμη χρήση ηρωίνης ευθύνεται για πολλούς θανάτους λόγω υπερβολικής δόσης. Ως εκ τούτου, από τα στοιχεία για τους θανάτους λόγω χρήσης παράνομων ουσιών εξάρτησης μπορούν ενδεχομένως να προκύψουν συμπεράσματα για τον επιπολασμό και τις τάσεις της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών.
- Από τα στοιχεία για το 2007 προκύπτει στασιμότητα του αριθμού των θανάτων λόγω χρήσης παράνομων ουσιών εξάρτησης σε πέντε από τα 18 κράτη μέλη της ΕΕ, αλλά ανοδική τάση στα 13 εξ αυτών.
- Από τις ηλικίες των θανόντων, χρηστών παράνομων ουσιών εξάρτησης προκύπτει σταθεροποίηση ή και μείωση του αριθμού των νεαρών χρηστών ηρωίνης στις περισσότερες χώρες. Ωστόσο, σε αρκετές χώρες, τα στοιχεία υποδηλώνουν ότι συνεχίζεται απρόσκοπτα η έναρξη χρήσης ναρκωτικών ουσιών από νεαρούς, και ιδίως η ενέσιμη χρήση ηρωίνης.

Παρεμβάσεις για την αντιμετώπιση της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών

- Στις ευρωπαϊκές χώρες, οι προσεγγίσεις που ακολουθούνται για την αντιμετώπιση της ενέσιμης χρήσης ναρκωτικών και των συνεπειών της έχουν επικεντρωθεί σε προγράμματα απεξάρτησης και, συγκεκριμένα, στη θεραπεία υποκατάστασης οπιοειδών, η οποία αποτελεί την πλέον αποτελεσματική προσέγγιση για τη μείωση της ενέσιμης χρήσης.

- Το 2007, ο αριθμός των χρηστών που παρακολουθούσαν θεραπεία υποκατάστασης στην Ευρωπαϊκή Ένωση ανέρχεται περίπου σε 650.000, ήτοι στο 40% περίπου του κατ' εκτίμηση συνολικού αριθμού προβληματικών χρηστών οπιοειδών. Ο αριθμός των χρηστών που παρακολουθούσαν θεραπεία υποκατάστασης το 2007 τριπλασιάστηκε σε σχέση με το 1995.
- Βάσει στοιχείων από δέκα χώρες, το ποσοστό των προβληματικών χρηστών οπιοειδών που έχουν ενδεχομένως πρόσβαση σε θεραπεία υποκατάστασης με οπιοειδή παρουσιάζει μεγάλες διακυμάνσεις: από 5 % στην **Κύπρο** έως τουλάχιστον 50 % στη **Γερμανία**.
- Σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, στην Κροατία και στη Νορβηγία εφαρμόζονται προγράμματα ανταλλαγής βελονών και συρίγγων, που αποσκοπούν στη μείωση του κινδύνου μόλυνσης από λοιμώδη νοσήματα λόγω της κοινής χρήσης ενέσιμου εξοπλισμού. Τα προγράμματα αυτά έχουν υψηλή διαθεσιμότητα στις περισσότερες χώρες.
- Κατά την περίοδο 2003–2007, ο συνολικός αριθμός συρίγγων που διανεμήθηκαν στις 14 χώρες οι οποίες διέθεταν σχετικά στοιχεία αυξήθηκε κατά 33%.
- Σύμφωνα με εκτιμήσεις, τα ειδικά σημεία παροχής συρίγγων – στα οποία δεν περιλαμβάνονται τα φαρμακεία που πωλούν σύριγγες – διανέμουν κατά μέσο όρο περίπου 50 σύριγγες τον χρόνο ανά χρήστη ενέσιμων ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση.